Met wapens en een bom heeft de Calabrische maffia weer van zich laten horen. Maar de 'ndrangheta houdt niet alleen Zuid-Italië in een economische wurggreep: ze heeft tentakels tot in Nederland.

Calabrische maffia in het vizier

Italiaanse agenten verzamelen sporen voor het Gerechtsgebouw in Reggio Calabria waar op 3 januari een bom werd gelegd door, waarschijnlijk, de lokale maffia. FOTO AFP

Pauline Valkenet

Reggio Calabria is in rep en roer. De stad met zijn kaarsrechte straten, in het uiterste puntje van de Italiaanse laars, krijgt op 21 januari bezoek van de president. Giorgio Napolitano is naar het zuiden gereisd om de Calabriërs een hart onder de riem te steken: „Het hele land is met jullie!"

Tijdens het bezoek van de president vindt de politie een geparkeerde auto vol wapens, bivakmutsen en explosieven. Justitie weet het wel: dit is het werk van de 'ndrangheta, dit is een bedreiging, een intimidatie van de staat.

President Napolitano komt naar Reggio Calabria omdat de plaatselijke maffia op 3 januari openlijk angst heeft gezaaid. Een bewakingscamera van het gerechtshof filmt hoe twee mensen 's ochtends vroeg op een scooter komen aanrijden en een bom bij de ingang leggen. Ze scheuren weg; even later gaat de bom af. De ingang van het gebouw raakt beschadigd, maar er vallen vanwege het tijdstip geen gewonden.

De bom maakt indruk: het is dagenlang voorpaginanieuws. Want in Calabrië komen openlijk geweld of bloederige schietpartijen – in tegenstelling tot Napels en omstreken, waar leden van de Camorra om de haverklap worden geliquideerd – zelden voor.

Magistraten interpreteren de bomaanslag. Nicola Gratteri is al jaren officier van justitie in Reggio Calabria en hij zegt: „Het is een boodschap voor de magistraten die het de maffiaclans moeilijk maken. Het Openbaar Ministerie werkt beter en saamhoriger dan ooit. We hebben een heel efficiënte en compacte machine geschapen; we worden steeds beter, we groeien. En dat vindt de machtige criminele organisatie vervelend."

Het Openbaar Ministerie in Reggio Calabria – lang verwaarloosd – heeft de afgelopen tijd inderdaad wat aan mankracht gewonnen. Magistraten met jarenlange ervaring in maffiabestrijding zijn overgeplaatst van Palermo naar Reggio Calabria. Na de bomaanslag kondigt de minister van binnenlandse zaken aan dat hij ruim honderd rechercheurs en zes extra magistraten die kant op wil sturen. Nu Cosa Nostra op Sicilië – mede door de honderden arrestaties en vele spijtoptanten— is verzwakt, lijkt de strijd tegen de 'ndrangheta in Calabrië intensiever te worden. Om dat te symboliseren is de regering vorige week van Rome naar Reggio Calabria gegaan om daar het wekelijkse beraad te houden.

Dat het allemaal vreselijk laat komt, blijkt wel uit het pas verschenen boek 'Mafia Export' van Francesco Forgione, een voormalige voorzitter van de parlementaire anti-maffiacommissie. Want inmiddels zijn Calabrische bendes moeiteloos en massaal over de rest van Italië en Europa uitgewaaierd om er hun criminele activiteiten uit te breiden, en rijkdom te vergaren.

Binnen Italië verdient de 'ndrangheta – die in tegenstelling tot Cosa Nostra vrij horizontaal gestructureerd is en bestaat uit tientallen familieclans – geld via openbare aanbestedingen, afpersing en drugshandel. In het buitenland handelt ze vooral in cocaïne, en in mindere mate in xtc en wapens. De opbrengsten worden geïnvesteerd in 'witte' bedrijven, hotels, restaurants en ander onroerend goed.

Francesco Forgione, een 49-jarige Calabrees, heeft voor zijn boek uitgezocht wat zijn criminele streekgenoten uitspoken in de wereld, en in ons land. „Alle cocaïne die via Noord-Afrika en Zuid-Amerika naar Europa komt, gaat langs Nederland. Nederland is het knooppunt van alle smokkelroutes", zegt Forgione terwijl hij in zijn kopje koffie roert. We zitten in een Romeins café; zijn lijfwacht staat bij de ingang en houdt alles in de gaten. Forgione – zwarte coltrui, grijze krullen, pretogen achter een rond brilletje – vertelt: „De 'ndrangheta heeft goede, directe banden met de Colombianen in Zuid-Amerika opgebouwd en is nu verreweg de belangrijkste *broker* en transporteur van cocaïne binnen Europa. Nederland heeft de haven van Rotterdam en er is een erg vrije cultuur. Daardoor kun je je er als crimineel en voortvluchtige relatief makkelijk bewegen; er is geen repressief beleid. Bovendien hebben jullie een relatief grote Colombiaanse gemeenschap. De optelsom is gauw gemaakt."

Hoe actief de 'ndrangheta in Nederland is, blijkt wel uit alle Calabriërs die er de afgelopen jaren zijn opgepakt (zie box). Dat de criminelen in Nederland drugstransporten organiseren en er onderduiken komt ook doordat er dichtbij, in het Duitse Noordrijn-Westfalen, een grote Calabrische gemeenschap zit. Forgione schrijft dat 'ndranghetisti daar vooral pizzeria's en restaurants runnen, ook al hoort pizza helemaal niet thuis in de traditionele Calabrische keuken. Het barst in Noordrijn-Westfalen van de eettenten die 'Calabresella' of 'Calabrone' heten en waar allemaal mannen werken die broers, zonen, neven en schoonboers van elkaar zijn. De eetgelegenheden worden volgens Forgione op grote schaal gebruikt als façade voor het logistieke werk van de drugshandel, het verbergen van voortvluchtige bendeleden, het verstoppen van wapens (in de microwave!) en het witwassen van geld.

Het is dan ook niet toevallig dat juist in Duisburg en juist voor die deur van restaurant 'Da Bruno' op een zomeravond van 2007 zes leden van de 'ndrangheta in hun geparkeerde auto's met kogels worden doorzeefd. De vermoedelijke daders van die geruchtmakende afrekening zijn bijna allemaal in Nederland opgepakt. Giovanni Strangio zou de auteur van de moordpartij zijn. Strangio is in Diemen gearresteerd; hij had een pizzeria in Kaarst van waaruit hij zijn familieclan leidde.

In Madrid heeft de Calabrische maffia ook vaste voet aan de grond, net als in Londen en Brussel. Ook buiten Europa, in Canada en Australië, boeren ze goed. Er zijn daar in de jaren vijftig veel Calabriërs naartoe geëmigreerd; hun kinderen en kleinkinderen vormen er nu bendes. „De maffiabazen hebben Australië in grote gebieden opgedeeld en er de vertegenwoordigers gekozen. Het is dezelfde structuur als die in Canada. Maar er blijft een directe band met de 'strategische directie' die – onaantastbaar en als hoogste macht – in Calabrië zit", schrijft Forgione. En: „De binnenlandse vraag is groot en de Australische markt is rijk. De Calabriërs hebben de controle over de havens veroverd en zijn in staat om grote partijen drugs – onder de afgeleide of omgekochte ogen van de douane – ook naar buiten het continent te vervoeren." In 2007 wordt in Melbourne een vrachtschip onderzocht dat is vertrokken uit Napels, met op papier vierduizend blikken gepelde tomaten. Aan boord worden vijftien miljoen xtc-pillen gevonden, die waarschijnlijk afkomstig zijn uit Nederland. Forgione: „Op geen enkele plaats ter wereld is ooit zo'n grote partij ecstacy in beslag genomen, het is een historisch record."

Dat de Calabrische maffia wereldwijd schijnbaar ongestoord te werk kan gaan, komt volgens Forgione door de hypocrisie van de regeringen. „Zolang er geen afrekeningen plaatsvinden en er op straat geen bloed vloeit, doen politici net alsof de maffia er niet is. Want in de cocaïnehandel gaat enorm veel geld om; de economische belangen zijn groot. Ja, politie en justitie vechten wel tegen de maffia, maar door politici wordt ze getolereerd. Onze economieën worden daardoor steeds minder transparant en raken steeds verder geïnfecteerd met crimineel geld. Dat is rampzalig."

Arrestatie in Nederland

In 2004 wordt drugshandelaar Nicola Polito (samen met twee Colombianen) in Amsterdam gearresteerd. Hij heeft 600.000 euro bij zich. In 2005 loopt collega Sebastiano Strangio tegen de lamp. In 2006 worden vier Calabrische maffiosi aangehouden die al jaren voortvluchtig zijn en in Nederland wonen. Ze worden gezocht voor drugshandel en moord. In 2008 wordt Giuseppe Nirta opgepakt; hij is dan al tien jaar voortvluchtig. Het jaar erop houdt de politie Giovanni Strangio en Francesco Romeo aan. In hun appartement hebben ze een miljoen in contanten. En in 2009 wordt, in Hoofddorp, Gianluca Racco – die op de Italiaanse lijst van de 100 gevaarlijkste voortvluchtigen stond – gearresteerd.